בהן דתימא כי אולינן בתר רוב דיעות לחומרא אבל לקולא לא

קיו:) וממתני' דפרק עגלה ערופה (לקמן דף מו.) שמעינן לה י"ל דהכא

אינטריך דאפילו לקולא אע"ג דרגלים לדבר ועוד דלא תנא פסולי

קמ"ל. ואם תאמר הא ממתני׳ בפרק האשה שהלכה (יבמות ד׳

העדות בהדים במתני׳ להכי תנם

גבי כל חד וחד:

הדרן עלך מי שקנא

ה"ג בסדר המשנה

אלן נאמרין בלשונם. ופירוש כל

לאפוקי למדי שאינו אומר בלשון פרסי

אם אינו שומעו אבל בכל לשון משמע

בין שומע בין אינו שומע ובגמרא לא

משמע הכי: כךרת שמע ותפלה. מימה אמאי שייר הלל וקידוש של

שבת וברכת הפירות וברכת המלות

וליכא למימר דלא נקט אלא דאורייתא

דהא בפרק מי שמתו (ברכות דף כא.)

משמע דתפלה וקרית שמע דרבנן

ועוד דהתם (דף כ:) משמע דקידוש

דאורייתא והכי משמע נמי בריש מסכת

מיר (דף ג:) בשלמה מקרה מגילה

איכא למימר להכי שייר דתנא בפ"ב

דמגילה (דף יו.) הלועו ששמע

אשורית יצא אלא הני אמאי שייר

ונראה דהני נאמרים בכל לשון אפי׳

אינו שומע הלכך לא דמו להני

דמתני׳ דנאמרין דוקא בלשונס ₪:

אדם בלשונו שהוא שומע

ל) ברכות מ: שבועות לט.,כ) רש"ל מ"ו, ג) [נשל ה יטו. ד) וע"בו. ה) וע"בו. ז) נדברים לאן, ח) נדף לג.ן, ו) נדברים לאן, ח) נדף לג.ן, ט) עייו רש"א. י) דרוש ככה ל. רש"ח, כ) ודברים כון, ל) נשסן, מ) נוהא דלא תני במתני' שבועת הדיינין ושבועת ביטוי ע' חוס' שבועות לט. ד"ה ואלו נאמריו וכו' וע' תוי"ט ד"ה

תורה אור השלם

1. וְעָנִיתְ וְאָמֵרְתָּ לִפְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךְ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרִיְמָה וַיָּגָר שָׁם במתי מעט ויהי שם לגוי

2. וענו הלוים ואמרו אל אָישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל דברים כז יִד רם: רם: ונגשה יבמתו אליו כ. וְבְּגְּשָׁוֹז יְבְבְּוּים בֵּלְיוּ לְעֵינֵי הַזְּקַנִּים וְחָלְצְה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בפניו וענתה ואמרה ָּה יַעְשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַ יַעְשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לא יבנה את בית אחיו: דברים כה ט

ובוים פורט 4. הַלֹא הַמְּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא השמש בארץ הכנעני הַגְּלְגָּל אֲצֶל אֵלוֹנֵי הַיִּשֵׁב בְּצֶעְרְבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֲצֶל אַלוֹנֵי דברים יא ל בּיֶּרוּ. 5. וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אַלוֹן אַז וְהַכְּנַעֲנִי מורה יץ: בראשית יב ו וְכָל יִשְׂרָאֵל וּוְקַנְיוּ וְכָל יִשְׂרָאֵל וּוְקַנְיוּ ושטרים ושפטיו עמדים ָשְּטְּרָה וְּמָזֶּה לְאָרוֹן נֶגֶּד הַכַּהֲנִים הַלְוִיָּם נִשְׁאֵי הַכַּהֲנִים הַלְוִיָּם נִשְׂאֵי ארון ברית יי כגר כאזרח הָיון הָּוּ וּיְ, בַּוּוּ דְּטָּוּן יוּ חֶצְיוֹ אֶל מוּל הַר גְּרְזִים וְהַחֶצְיוֹ אֶל מוּל הַר עיבל כאשר צוה משה עָבֶד יְיָּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם שָׁרָאֵל בָּרָאשׁנָה: מִשְׁרָאֵל בָּרָאשׁנָה:

יהושע ח לג יהושע ח לג 7. אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעשָׁה פָּסֶל וּמִסְּכָּה תוֹעָבָת יְיַ מַעֲשַׁה יְדַי תוֹעָבוּת יְיַרִי שְׁשַׁ בַּפְּתָר וְעָנוּ כְּל :תַם ואַמרוּ אַמן:

דברים כז טו וְבַתַבְתָּ עַל הְאֶבְנִים אֶת כָּל דְּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בָּאֵר הַיִּטַב:

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ולהלו וכו׳ מנא לן הס"ד ואח"כ מ"ה וענתה ואמרה ככה אינו לריך וכו' היא למידה יענתה כל"ל והד"ח:

מוסף רש"י

פרשת סוטה. כשהכהן משביעה (ברכות כשמשביעין אותה יש אותה בלשוו שהיא שומעת מתנה כנסון שהיה סומעת (שבועות למ.). ווידוי מעשר. בערתי הקדש מן סבית (שם ושם).

והכא במאי עסקינן. דקתני עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה ואוקימנא בפסולי עדות ובין בבת אחת בין בזה אחר זה כר' נחמיה ועל כרחיך דבזה אחר זה אינטריך עיקר

לאשמועינן דאי בבת אחת מאי הלך אחר רוב דיעות איכא בחד

וחד נמי היתה שותה [אלא] בהכי עסקינן דההוא דאתא מעיקרא ואמר נטמאת אשה הויא הילכך אפי׳ בזה אחר זה אתו תרתי ומבטלי לה: ותרלה לדרבי נחמיה הכי כו'. דהח דאמרן לעיל ועשו שתי נשים באיש אחד כו' לאו סיפא דמילמיה דרבי נחמיה הוא אלא פירושא דמילתיה הוא דאנו פרשין לה הכי: כי פלגא ופלגה דמי. כלומר כי חד וחד וחי בבת אחת אתו אוקי תרי לבהדי חד ואוקמיה אספיקא ואי בזה אחר זה וההוא דהאמינה תורה קדם ואתא ברישא הוה ליה כשנים והנך כחד ואין דבריהם במקומו והיכא דשתים אומרות נטמאת ועד אחד כשר אומר לא נטמאת היתה שותה דכי חד וחד נינהו ומתניתין דקתני לא היתה שותה כגון דההוא חד הוה פסול: ותרתי בפסולי עדות למה לי. למתני מתני׳ הלך אחר רוב דיעות: לחומרא. שתשתה: לקולה. להקל מעליה שלה תשתה: לא אולינן. בתר רוב דיעות בפסולי עדות והיכא דשתים אומרות נטמאת ואחד אומר לא נטמאת כיון דאיכא הכחשה כל דהו נימא אוקי

האי לבהדי הנך ואוקי מילתא אספיקא ותשתה קא משמע לן:

הדרן עלך מי שקינא

אלו נאמרין ט (בכל לשון) גרסינן: פרשת סועה. מה שהכהן אומר לה ולא אמרי׳ נריך לאומרה בלשון הקודש כדרך שנכתב. ובספרים אמרי׳ דאי לא כתיב קרא להתיר בכל לשון כדלקמוף ה״א ניגמר מיבמה בקל וחומר ומה יבמה קלה לא עשה בה כל הלשונות כלשון הקודש סוטה חמורה לא כל שכן: ווידוי מעשר. בשנה השלישית בערתי הקודש מן הבית (דברים כו) שהוא מוליא כל מעשרותיו ומבערן מביתו ואין יכול עוד להשהותם ונותן מעשר רחשון ללוי ומעשר עני לעניים ומעשר שני

והכא במאי עסקינן כגון דאתאי אשה מעיקרא ותרצה לדרבי נחמיה הכי ר' נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דיעות ועשו שתי נשים באשה אחת כשני אנשים באיש אחד אבל שתי נשים באיש אחד כי פלגא ופלגא דמי ותרתי בפסולי עדות למה לי מהו דתימא כי אזלינן בתר רוב דיעות לחומרא אבל לקולא לא אולינן קמ"ל:

הדרן עלך מי שקינא

אלו "נאמרין בכל לשון "פרשת סומה" בווידוי מעשר גקרית שמע דותפלה הוברכת המזון יושבועת העדות יושבועת^ה הפיקדון ואלו נאמרין בלשון הקודש "מקרא ביכורים "וחליצה ברכות וקללות ברכת כהנים וברכת כהן גדול ^כופרשת המלך לופרשת עגלה ערופה פומשוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם מקרא ביכורים כיצד יוענית ואמרת לפני ה' אלהיך ולהלן הוא אומר יוענו הלוים ואמרו מה להלן בלשון הקודש אף כאן בַלשון הקודש חליצה כיצד וענתה

ואמרה ולהלן הוא אומר וענו הלוים ואמרו מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש ר' יהודה אומר וענתה ואמרה ככה עד שתאמר בלשון הזה ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזים ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני מורה שנאמר יהלא המה בעבר הירדן וגו' ולהלן הוא אומר זייעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור להלן שכם אף אלון מורה האמור כאן שכם ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל והכהנים והלוים והארון עומרים למטה באמצע הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים וכל ישראל מכאן ומכאן שנאמר 10כל ישראל וזקניו ושומריו ושופמיו עומדים מזה ומזה לארון וגו' הפכו פניהם כלפי הר גריוים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה ואלו ואלו עונין אמן הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה יארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ואלו ואלו עונין אמן עד שגומרין ברכות וקללות ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדוהו בסיד וכתבו עליו את כל דברי התורה בשבעים לשוז שנאמר יבאר הימב ונמלו את האבנים ובאו ולנו

של שתי שנים שעברו מעליהו לירושלים עכשיו אם לא העלהו ומחוודה בערתי הקדש זה מעשר שני וגם נחתיו ללוי זה מעשר ראשון לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני ואומרו בכל לשון כדיליף לקמן® ולא אמרינן בלשון זה הזקיקו הכתוב לאומרה בלה״ק: ושבועם העדום ושבועם **הפקדון.** בכל לשון שהשביעוהו וכפר ולא הודה חייב קרבן עולה ויורד האמור בשבועת העדות [ויקרא ה] ואשם גזילות בשבועת הפקדון [שם]: **ואלו נאמרין בנה"ק.** ולא אמרינן נגמר מהנך דלעיל שנכתב ונסדר עליהן כל מצות דיבורם ואין צריך לאומרן בלה"ק כדכתיב בכולהו משום דבהני כתיב עיכובא: מקרא ביכורים. שהיה קורא מארמי אובד אבי עד סוף כל הפרשה [דברים כין: וחלילם יבמה. היא אומרת מאן יבמי וגו׳ והוא אומר לא חפלתי לקחתה ואחר החלילה היא אומרת ככה יעשה לאיש וגו' נשם כהן: ברכום וקללום. שאמרן יהושע וישראל בהר גריזים והר עיבלי: ברכם כהנים. נשיאות כפים: ברכת כהן גדול. ביום הכפורים אחר עבודת היום שלפני ולפנים היה קורא בתורה את הפרשה ומברך שמנה ברכות כדמפרש במתניתין [לקמן מ:]: ופרשת המלך. מפרש בסוף פירקא והיא פרשת הקהל": ופרשת עגלה ערופה. ידינו לא שפכו וגו' כפר לעמך ישראל וגו' (דברים כא): **פרשת משות מלחמה.** (שם כ) והיה כקרבכם אל וגו' שמע ישראל אתם קרבים היום וגו' כי ה' אלהיכם וגו': כיפד. כמו מנין: ולהלן הוא אומר. בברכות וקללות של הר גריזים. ולקמוף מפרש התם גופיה מנא לו (ש: ש אינו לריך. ללמדה בגזרה שוה שמעלמה היא למידה: וענתה ואמרה ככה. ידמשמע כלשון זה תאמר: שבשומרון. אלל שומרון: למטה באמלע. בין שני ההרים: מלאן ומלאן. על ההרים: הפכו. הלוים פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה. כל הארורים היו אומרים תחלה בלשון ברכה: אלו ואלו. שבהר גריזים ושבהר עיבל. והא דכתיבי ואלה יעמדו לברך לא שהיו השבטים מברכין ומקללין אלא הלוים העומדים בין שני ההרים הופכין פניהם להר גריזים בברכה ולהר עיבל בקללה: **הביאו את האבנים.** כדכתיב⁶ ובנית שם מזבח וגו' וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת באר היטב: **ונטלו את האבנים.** סתרו את המובח לאחר שהעלו העולות והשלמים כדכתיב והעלית עליו עולות (שם מ):

קרא להתיר בכל לשוז קוא יווני. ב-. ה״א דנגמר מיבמה מק״ו . ומה יבמה קלה לא עשה בה כל הלשונות כלשוז . הקדש סוטה שהיא חמורו

א) נראה דל"ל דהא ע"כ חד אלו לאו דוקא.

א א מיי׳ פ״ג מהל׳ סוטה הל"ו סמג עשין נו: ב מיי פי״ל מהלי מושר שני הל״ה חחו עשין קלח [שו"ע י"ד סיי שלא סעי׳ קמג]: ג מיי פ״ב מהלי ק״ש הל״י סמג עשין יח הל"י סמג עשין יח טוש"ע או"ח סי סב סעי

ב [וברב אלפס ברכות ר"פ שני דף ט. וברא"ש שם סיי :[3

ד ד טוש"ע א"ח סיי קא :סעי׳ ד ה מייי פ״א מהלי ברכות הל״ו סמג עשין כו טוש״ע או קט"ע או"נ קפה סעי' א: ד ר חייי ו מיי׳ פ״ט שבועות הלי״ב לאויו כמא: ז ז מיי׳ שם פ״ז קמג שם:

ה ח מיי׳ פ״ג מהל׳ ביכורים הל״י סמג עשין קא: ם מיי׳ פ״ד מהל׳ יבום וחלינה הל"ח סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סי' קסט מייי רוו ובסדר חלינה סעי מח ובפי סדר חלינה :סעי י ני מיי' פי"ד מהל' נשיאות בתית הובה יא סמג עשין כ טוש"ע או"ח

:סי׳ קכח סעי׳ יד יא כ מיי׳ פ״ג מהל׳ חגיגה הל״ה סמג נשיו כל: יב ל מיי׳ פ״ט מהל׳ רונח ושמירת נפש הל"ג :סמג עשין עח מלכים הל"ג סמג

נשין קכ:

והב"ע כגון דההיא דאתא מעיקרא אשה הואי. הילכד נחמיה. דאמר עשו שתי סיפיה דמלתיה דר׳ נחמיה הוא אלא פירוש דמלתא כי פלגא ופלגא כחד וחד ואי בבת אחת אתו אוקי חד להדי חד ואוקמי׳ אספיקא ואי בזה אחר זה וההוא דהאמינה תורה . דבריהם במקומו. והיכא י דשנים אומרים שנטמאת ועד אחד כשר אומר שלא נטמאת היתה שותה דכי מסמאת היומה שהמה דכי חד וחד נינהו ומתני׳ דקתני לא היתה שותה כגון דההוא חד הוי פסול: םליק פירקא

אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה מה שהכהן אומר לה. ולא אמרינן שצריך לאומרם הקדש כדרך בלשוז ובספרי אמרי׳ דאי לא כתב לא כל שכן ל״ה. וא״ת אמאי לא חשיב שבועת אריינין דאמר בפ׳ שבועת הדיינין דאף היא בכל לשון נאמרה. וי״ל דתנא ושייר ומה שייר שייר שייר שבועת הביטוי דאף היא בכל לשון נאמרה. וא״ת תגא תאני אלו ואת אמרת תנא ושייר דה״נ פריך פ״ק דקידושין. וי״ל דכל היכא דליכא אלא חד אלו איכא למימר בדוקא תני אבל היכא דתני אלו שונה ומשייר דהא^ם) אלו לאו דוקא. והא דנקט אלו